

Önümüzdeki üç yıl kapsayan Orta Vadeli Program hedeflerini tutturma başarısının yurt dışındaki ekonomik ve finansal gelişmelere bağımlı olduğu bildirildi. Program kapsamında, ihrac sektörleri üzerinden istihdam yaratılması amaçlanıyor

EKONOMİ SERVİSİ

OSTİM Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü bu ay açıklanan Orta Vadeli Programı (OVP) inceledi. Prof. Dr. M. Ufuk Tutan inisiyatiyle yayımlanan analizde, 2022-2024 yıllarını kapsayan OVP'nin hedefleri incelendiğinde, kendi içinde tutarlı; ancak, hedefleri tutturmada başarının yurt dışındaki ekonomik ve finansal gelişmelere de bir ölçüde bağımlı olduğu not edildi. Bu nedenlerden dolayı enflasyon hedefleri açısından çok fazla değışkene maruz kalınacağı ve hedefleri tutturmakta zorluklar çekilebileceğine işaret edilen araştırmada, "Öte yandan, kamunun bütçe dengesinde geçmiş yıllardan kalan faiz yükümlülüklerinin halen devam ediyor olması ve bütçe harcamalarının gelirlerinden daha fazla artmasının planlanması gibi sebeplerden dolayı, uluslararası standartlar arasında yer alan bütçe açığının GSYH'nin yüzde 3'üne indirilmesinin çok mümkün görülmediği ve OVP'nin de bu koşullar göz önüne alınarak bu dönem içinde ortalama yüzde 3.2 bütçe açığına göre hazırlandığı anlaşılmaktadır" denildi.

İŞSİZLİK İHRACATLA ÇÖZÜLÜR MÜ?

OVP'de; işsizlik konusunda, sanayi sektöründe hedeflenen artan yatırımlardan kaynaklanan verimlilik artışı, döviz bazında reel rakamlarda düşen emek ücretleri ve küresel pazarlarda yeni ekonomiler keşfetme üzerine kurgulanan bir istihdam politikası geliştirildiğine işaret edilen çalışmada, "OVP'nin satır ara-

larında son yıllarda döviz bazında ücretli kesimin reel olarak sanayici açısından maliyetlerinin düştüğü ve bunun sonucunda da ihracatta rekabetin artacağına hesaplandığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, işsizlik konusunda 2022-2024 dönemini kapsayan OVP'nin çeşitli ihracat sektörleri üzerinden hem verimlilikte artış, hem de maliyetlerdeki düşüş açılarından üretim artışına gidilmesini hedeflediği ve dolayısıyla, ihrac sektörleri üzerinden istihdam yaratılmasının hedeflendiği düşünülmektedir" görüşüne yer verildi.

ÜÇÜZ AÇIK VE ANLAŞILMAZ HESAPLAR

Üçüz açık konusuna da dikkat çekilen çalışmada, OVP hedefleri kapsamında şu değerlendirmeler yapıldı: "Makroekonomik göstergelerin nihai sonucu olan kamunun bütçe dengesi, dış ekonomilerle olan ilişkilerin cari dengesi ve toplam yurt içi ve yurt dışı yatırımların finansmanı ile ilgili finansmanın yatırım-tasarruf dengesi, birçok ülkede bu dengelerden biri ya da ikisinin açık verilmesi ile sonuçlan-

nırken, en az bir tanesinin de fazla vermekte olduğu görülmektedir. Ancak, Türkiye ekonomisinin uzun yıllardan beri bu üç dengede açık vermekte olduğu izlenirken, bu üçüz açığı da ağırlıklı sıcak para akışı üzerinden dış finansman ile kapatıldığı anlaşılmaktadır. Üçüz açık kavramı dış ve iç denge olarak da algılanabilir. Dış denge olan cari işlemler dengesi, iç dengeler olan kamunun bütçe dengesi ve yatırım-tasarruf dengesine çitlenmektedir. Türkiye ekonomisi, uzun yıllardan beri bu eşitliği eksi seviyede tuttururken 2022-2024 yıllarını kapsayan OVP'de de eksi seviyede hedeflemeye devam ettiği görülmektedir. Ancak, OVP'de denklem içinde üç dengede eşitlik sağlanmadığı ve her ne kadar cari açık ve yatırım-tasarruf açığı hesaplanırken farklı döviz kurlarının kullanılması sebebiyle eşitlik sağlanmadığına işaret edilse de, farklı döviz kurları hesaplamalarının nasıl yapıldığının gösterilmemesinden dolayı OVP içinde yer alan bu üç dengenin denklem eşitsizliğinin nedeni henüz tam anlamıyla açıklığa kavuşmamıştır."

TL NASIL DEĞER KAZANACAK?

"Pandeminin devam etmesine, yurt dışı finans ve ekonomi koşullarının değışmesi ile birlikte yurt içindeki siyasi koşulların ve parasal gelişmelerin gelişmelerine bağı olarak sanayi üretiminin genişlemesine bağı bazı değışkenlerin etkilerine göre OVP hedeflerine ulaşılmasının mümkün olabileceği düşünülmektedir" denilen OSTİM Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nün çalışmasında, döviz fiyatlarına ilişkin ise, "2022-2024 yıllarının yıllık büyümesi üzerinde enflasyon ve döviz fiyatlarının olası olumlu ya da olumsuz baz etkilerine de dikkat çekmekte yarar görülmektedir. Döviz fiyatları ve TL'nin tekrar döviz karşısında değer kazanması yönünde OVP içinde satır aralarında önemli bilgiler yer almaktadır. Bu konuda kararlı adımlar atılacağı aşkar iken, döviz rezervlerinin durumu ve sanayi üretiminin dış pazarlarda yeni ihrac pazarları bulması ile birlikte cari dengenin durumunun da bu hedeflerin başarısında önemli roller üstleneceği anlaşılmaktadır" denildi.